

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 15 ta' Ottubru, 2019

Numru 10

Rikors Numru 1018/17TA

**Giselle Farrugia KI 249579M li qed tidher in rappresentanza ta'
bintha I-minuri Dea Farrugia**

vs

MAPFRE MSV Life p.l.c C15722

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors ġuramentat ta' Giselle Farrugia in rappresentanza ta' bintha minuri Dea Farrugia presentat fis-7 ta' Novembru 2017 u maħluf fl-istess ġurnata mill-imsemmija li permezz tiegħu ppremettiet u talbet is-segwent:

1. "Illi l-esponenti sseparat legalment minn ma' Brian Farrugia. Illi minn l-imsemmi żwieġ il-konjuġi Farrugia kellhom bint u cioe` l-minuri Dea Farrugia li illum għandha [16]-il sena;
2. Illi Brian Farrugia miet fit-2 ta' Novembru 2015;
3. Illi l-imsemmi Brian Farrugia kellu polza imsejjha u tat-tip 'Life Policy' Numru FP-471864 mas-soċjeta` intimata;
4. Illi wara l-mewt ta' Brian Farrugia, ir-rikorrenti giet mgħarrfa fil-5 ta' Diċembru 2016, illi l-intimati ma kienux ser jonoraw il-'claim' imressqa

mill-eredi tad-defunt minhabba 'non disclosure of a material fact' meta inbdiet il-polza;

5. Illi Brian Farrugia miet *ab intestatio*, u l-minuri Dea Farrugia hija l-uniku eredi tiegħu;
6. Illi r-rikorrenti ma taqbilx li d-defunt Brian Farrugia għamel 'non disclosure of a material fact' kif qed tallega s-soċjeta` intimata minhabba suppost abbuż ta' droga u dana kif ser jirriżulta waqt is-smiegħ tal-kawża;

Għalhekk tgħid is-soċjeta` intimata għaliex m'għandhiex din l-Onorabli Qorti:-

1. Tiddikjara li d-defunt Brian Farrugia meta beda l-polza tat-tip 'Life Policy' Numru FP471864 mas-soċjeta` intimata ma għamel ebda 'non disclosure of a material fact' b'mod li l-polza għandha tiġi reża ineffettiva;
2. Konsegwentement tordna lis-soċjeta` intimata li tħallas lir-rikorrenti nomine u jew benefiċjarji oħra skont il-liġi, ir-rikavat dovut ai termini tal-insemmija polza wara l-mewt ta' Brian Farrugia;

Bl-ispejjeż.”

Rat ir-risposta tas-Socjeta' Mapfre MSV Life Plc presentata fid-9 ta' Frar 2018 u maħlufa minn Victor Farrugia li permezz tagħha wiegħbet ossia eċċepiet:

1. "Illi in linea preliminari, ir-rikorrenti nomine m'għandhiex l-interess ġuridiku rikjest sabiex tipproponi din l-azzjoni odjerna stante illi l-polza in kwistjoni ġiet assenjata mid-deċujus Brian Farrugia a favur il-Bank of Valletta p.l.c. fl-14 ta' Mejju 2012, u dan kif ser jiġi ampjament spjegat hawn isfel u waqt it-trattazzjoni tal-kawża;
2. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, ir-rikorrenti nomine għandha tippreżenta prova dokumentarja illi d-deċujus Brian Farrugia miet *ab intestato* u li l-minuri Dea Farrugia hija l-uniku eredi tiegħu;
3. Illi ukoll mingħajr preġudizzju għas-suespost, ir-rikorrenti nomine għandha tipprova li hija l-leġittima amministratriċi tal-beni u l-interessi tal-minuri eredi Dea Farrugia;
4. Illi ukoll mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-talbiet tar-rikorrenti nomine huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess rikorrenti nomine billi fil-mument meta id-deċujus Brian Farrugia

kien qed japplika għall-assigurazzjoni fuq il-ħajja mas-soċjeta` konvenuta fit-12 ta' Mejju 2012 naqas milli jsemmi fatti materjali (*non-disclosure of material facts*) u saħansitra għamel *misrepresentation* ta' fatti importanti, u li kieku semma dawn il-fatti materjali (cioe` li fl-20 ta' Settembru 2009 u matul l-aħħar xhur qabel din id-data huwa kien akkużat li kellu fil-pussess tiegħu d-droga Herojina u Kokaina u li kien ukoll taħt il-vizzju tad-droga) is-soċjeta` konvenuta ma kinitx taċċetta r-riskju, u dan kif ser jiġi ampjament ippruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

5. Illi ukoll mingħajr preġudizzju għas-suespost, u in vista ta' dak fuq premess, il-kuntratt ta' assikurazzjoni *de quo* huwa null u bla effett fil-liġi stante li l-informazzjoni u dikjarazzjonijiet magħmula mid-deċujus Brian Farrugia qabel ma inħarġet il-polza imsemmija nhar l-14 ta' Mejju 2012 (liema informazzjoni u dikjarazzjonijiet jiffurmaw il-bażi tal-kuntratt ta' assikurazzjoni) ma kinux korretti, kif ukoll għax din l-informazzjoni u dawn id-dikjarazzjonijiet huma fatti materjali li jmisshom ġew kompletament u korretement iddikjarati a bażi tal-prinċipju li kuntratt ta' assikurazzjoni jirrikjedi "uberrima fides" da parti ta' l-assikurat, id-deċujus Brian Farrugia, u għalhekk is-soċjeta' konvenuta m'għandhiex tiġi tenuta tħallas ebda ammont taħt il-polza tal-assikurazzjoni in kwistjoni;
6. Salv eċċezzjonijiet oħra permissibbli mil-liġi.

Bl-ispejjeż."

Rat id-dokumenti kollha esebiti;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat li l-Kawża tħalliet għal-lum għas-Sentenza.

Punti ta' fatti

1. Din il-kawża tittratta polza tat-tip 'Life policy' Numru FP-471863 li Brian Farrugia kellu mas-Socjeta' Konvenuta bħala garanzija kollaterali biex tagħmel tajjeb għall-ħlas ta' dejn li għamel mal-istess Bank, fl-eventwalita', fost oħrajn, li jiġi nieqes kif fil-fatt ġara. L-imsemmi miet fit-2

ta' Novembru 2015. L-unika eredi tal-imsemmi hija l-minuri Dea Farrugia, li għaliha qegħdha tidher f'dawn il-proċeduri ommha Giselle Farrugia. Wara l-mewt tal-imsemmi, l-Attriċi saret taf li s-Sočjeta' Konvenuta ma riditx tħallas il-flejjes taħt il-polza fuq imsemmija. Dan saret tafu permezz ta' ittra mibgħuta lill-Bank of Valletta fil-5 ta' Dicembru 2016 (a' fol 80), liema ittra kienet ikkupjata lill-eredi ta' Brian Farrugia. Is-Sočjeta' Konvenuta kienet qegħdha tirrifjuta minħabba "non disclosure of material facts at the policy inception and this has rendered the policy ineffective".

2. L-Attriċi, bil-kawża odjerna qed tipprova tottjeni, qabel kollox dikjarazzjoni li l-polza għadha effettiva u kif ukoll il-ħlas tas-sommom taħt dik il-polza.

Punti ta' liġi

3. Fid-dawl tal-pretensjonijiet tal-Attriċi u tal-eċċezzjonijiet mogħtija mis-Sočjeta' Konvenuta, il-punti tal-liġi li jridu jiġu ivvalutati minn din il-Qorti huma prinċipalment tnejn.

4. L-ewwel punt jirrigwarda l-interess ġuridiku tal-Attriċi fid-dawl tal-fatt li l-polza inkwistjoni giet assenjata mill-mejjet Brian Farrugia lill-Bank of Valletta fl-14 ta' Mejju 2012 .

5. It-tieni punt jikkonsisti fil-fatt jekk is-Sočjeta' Attriċi għandhiex l-obbligu li tħallas għax ma għandhiex raġunijiet validi għalfejn tirrifjuta l-ħlas jew jekk kif qegħdha tallega li meta l-imsemmi applika mas-Sočjeta'

Konvenuta biex tinħareg l-assikurazzjoni mertu ta' din il-Kawża fit-12 ta' Mejju 2012 naqas li jnessi fatti materjali li kienu jinfluwixxu fuq id-deċizjoni dwar l-aċċettazzjoni o meno ta' jekk għandhiex tinħareg il-polza. Fi ftit kliem li l-imsemmi Brian Farrugia bi ksur tal-prinċipju “non disclosure of material facts”, liema prinċipju huwa element intrinsiku tal-prinċipju l-iehor tal-“*ubirime fides*”.

Interess ġuridiku

6. Dwar it-tema ta' interess ġuridiku din il-Qorti tibda biex tagħmel referenza għad-Deciżjoni tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Joseph Micallef vs. Peter Mifsud et tal-11 ta' Jannar 2016** , fejn intqal hekk:

*“Fil-kawża **Michelangelo Bond vs. Carmelo Mangion et** (27.05.1991), ingħad, ‘Fost ir-rekwiżiti tal-interess ġuridiku hemm dak li l-istess irid ikun attwali, cioè dak li **Mortara** jiddiferixxi bħala ‘la utilità finale della domanda giudiziale sul tema dell’asserita esistenza e violazione di un diritto’. Jekk l-azzjoni tkun inkapaċi li tipproduċi riżultat vantaġġjuż, jew utili għal min jipproponiha, jew jekk ir-riżultat jew sentenza ma jistax jiġi użufrewit, dik l-azzjoni ma tistax tiġi protetta.”*

7. Huwa minnu, li kif tgħid is-Socjeta' Konvenuta din il-polza ġiet assenjata lill-Bank of Valletta Plc u dan kif jirrisulta minn diversi dokumenti esebiti (ara Dok MSV a' fol 14 , Dok MSV 5 a' fol 23 u a' fol 26 u kif ukoll ix-xhieda ta' Johanna Bartolo a' fol 87). Dawn il-provi iridu

jittieħdu fil-kuntest mhux biss tal-ewwel talba attriċi iżda anke tat-tieni talba u ċioe' li abbaži tal-polza mertu ta' din il-Kawża jsir il-ħlas lill-Attriċi jew benefiċċjarji oħra. Fid-dawl tal-assenjazzjoni tal-polza lill-Bank inkwistjoni dan ma jistax ikun eskluż li l-interess tal-Attriċi jidħol fil-klassi ta' "benefiċċjarji oħra" kif jingħad fit-tieni talba Attriċi.

8. Di fatti t-tagħlim ġurisprudenzjali fuq imsemmi jagħmel referenza għas-**Sentenza tal-Qorti tal-Appell Superjuri tat-2 ta' Marzu 2010 fl-ismijiet Noel Calleja pro et -vs- Middle Sea Life Assurance Company Ltd** fejn iċ-ċirkostanzi huma konsimili għal dawk li għandha quddiemha din il-Qorti, fejn il-polza ukoll kienet assenjata lill-Bank imsemmi. F'dik is-Sentenza intqal hekk:

"Fil-fehma tal-Qorti l-atturi għandhom kull interess li jġi dikjarat li s-soċjeta` konvenuta għandha tonora u tagħmel tajjeb, anke abbaži tal-fatt li l-assikurazzjoni ħarġet fuq il-ħajja ta' Mario Calleja, għad-dejn li fadal bl-obbligazzjoni minnha assunta. Dan huwa r-riżultat vantaġġjuż jew utili li dina l-azzjoni tista' tipproduċi għall-atturi. Dan hu l-interess legittimu tal-atturi bażat fuq id-dritt tagħhom li jeżiġu li s-soċjeta` konvenuta tonora l-obbligi tagħha taħt iż-żewġ poloz li nħargu, appuntu biex jagħmlu tajjeb għas-self li ħa Mario Calleja. Fiċ-ċirkostanzi ta' dana l-każ, il-konsegwenza legali f'kull każ u inevitabilment se tkun l-istess, dejjem jekk il-poloż huma validi, billi s-Soċjeta` konvenuta se tħallas biex tagħmel tajjeb għad dejn dovut lill-Bank sa l-ammont assikurat fuq il-poloż."

9. Għalhekk konformament mat-tagħlim fuq imsemmi jirrisulta li permezz tal-azzjoni proposta l-Attriċi tipposjedi interess skont il-liġi sabiex tkun tista' finalment tippokura resultat vantaġġjuż jew kif jingħad, skop utli. Xorta ta' interess li esista mhux biss fil-mument li saret il-Kawża, iżda li jista' jibqa' ħaj sal-aħħar tagħha, indipendentement mill-validita' o meno tal-polza inkwistjoni. (ara ukoll **Deċizjoni fl-ismijiet Terence Cossy vs Mario Blackmann, Vol. XLIX part II paġna 925**).

10. Għalhekk fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula l-ewwel eċċezzjoni ser tkun miċħuda.

Non disclosure of material facts

11. Il-Qorti tibda biex mill-ewwel tfakkar x'inhuma l-prinċipji prinċipali ta' din il-vertenza skont il-Qrati tagħna. Jibda biex jingħad li fil-kamp tal-assikurazzjoni l-prinċipju ta' *ubirime fides* jorbot liż-żewg partijiet u mhux lill-parti wahda u li l-assikuratur dejjem joħrog polza ta' assikurazzjoni favur l-assikurat abbazi tal-informazzjoni li tiġi fornita mill-assikurat. F'dan ir-rigward il-prinċipju tal-*ubirime fides* huwa kardinali fl-esekuzzjoni ta' kuntratti ta' assikurazzjoni. Di fatti s-Sentenzi jistruwixxu f'dan ir-rigward li

“Huwa ġeneralment rikonoxxut sew fil-liġi kif ukoll fil-ġurisprudenza li kuntratt ta' assikurazzjoni huwa kuntratt “uberrime fides” fejn “The insurer is entitled to assume, as the basis of the contract between him and the assured, that the latter will communicate to him every

material fact of which the assured has, or, in the ordinary course of business, ought to have knowledge” (per Lord Cockburn, C.J. – Proudfoot v Montefiore)

*Intqal ukoll fil-każ “Pickersgill v. London & Prov. Marine” li “The duty to make a full disclosure proceeds from an implied term in the contract precedent to the insurer’s liability”. Dana l-obbligu jinkombi lil min jkun qiegħed jitlob l-ħruġ ta’ polza ta’ assikurazzjoni billi miċ-ċirkostanzi kollha li jirriżultaw l-assikuratur mhux biss jkun f’posizzjoni li jistabilixxi l-premium għal dik il-kopertura partikolari, iżda, u aktar importanti jkun f’qagħda li jiddeċiedi jekk jaċċettax ir-riskju. “Every circumstance is material which would influence the judgment of a prudent insurer in fixing the premium or determining whether he will take the risk.” (per Scott, L.J. – Locker & Woolf v. Western Australian Ins. Co.) (ara **Deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Superjuri tas-26 ta’ Jannar 2007 fl-ismijiet Gordon Borda -vs- Elmo Insurance Agency Limited**). Fil-mument li ssir applikazzjoni għall-ħruġ ta’ polza ta’ assikurazzjoni s-soċjeta` assikuratriċi ma jkollha ebda informazzjoni fuq dik il-persuna li tkun qegħda tipproponi l-ħruġ tal-polza u għalhekk hi għandha toqgħod fuq dak li jiġi dikjarat lilha u mhux mistenni minnha li tinvestiga ulterjorment f’dak l-istadju dwar il-veraċità` tal-fatti dikjarati. Dan apparti li tali verifika, anke bil-mezzi eletronici moderni, mhux tant sempliċi iżda tinneċissita riċerka dettaljata li tieñu ż-żmien u tista’ twassal għat-telfien tan-negozju propost.”*

12. Il-Qorti eżaminat il-provi impressqa miż-żewg partijiet. Fost id-dokumenti esebiti hemm il-formula tal-applikazzjoni tat-12 ta' Mejju 2012, li permezz tagħha l-imsemmi Brian Farrugia kien applika biex jottjeni l-polza ta' assikurazzjoni mertu ta' dawn il-proċeduri bin-numru FP471864 (a' fol 23 Dok MSV 5). Fost il-mistoqsijiet li saru lil Brian Farrugia u li jincidu direttament fuq il-kwistjoni li għandha quddiemha din il-Qorti, kien hemm tnejn, rispettivament enumerati bin-numri 11 u 14.

Mistoqsija numru 11 kienet din: *"Have you ever been, or are you now a user of non prescribed drugs? E.g. cocaine, heroin, marijuana, narcotica, others."* It-twegiba ta' Brian Farrugia kienet nettament *"No"*.

Mistoqsija numru 14 kienet din: *"Were you ever convicted of a criminal offence/drink driving offence, or are you facing any criminal court proceedings?"*. Għal darba oħra it-twegiba tal-imsemmi kienet nettament *"No"*.

13. Mill-provi jirrisulta li permezz ta' Sentenza tal-Qorti tal-Magistrati Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-21 ta' Ġunju 2013, l-imsemmi Brian Farrugia kien instab ħati tal-akkużi li kienu ingiebu kontra tiegħu fuq ammissjoni tiegħu stess u fil-waqt li instab ħati tal-akkużi kollha dedotti kontra tiegħu, wehel il-piena imsemmija f'dik is-Sentenza (ara dok MSV 4 a' fol 19). L-akkużi kienu kollha relatati ma' teħid ta' droga, fost oħrajn

dawk imsemmijin speċifikament anke f'mistoqsija 11 fuq imsemmija. L-akkużi kienu jirrisalu għal xi xhur qabel id-data tal-20 ta' Settembru 2009.

14. Minhabba dawn il-fatti, is-Socjeta' Konvenuta qed tirrofta li tħallas taħt il-polza fuq imsemmija għaliex skont hi, l-imsemmi Brian Farrugia ma svelax li f'xi mument jew ieħor qabel it-12 ta' Meju 2012 hu kien jieħu d-droga u lanqas ma svela li f'dik id-data kien ukoll qed jiffaċċja akkużi Kriminali relatati mal-pussess tal-erojina u kokaina. Għalhekk is-Socjeta' Konvenuta qed targumenta li l-fatt li naqas jagħti din l-informazzjoni dan jammonta għall-*"non disclosure of material facts"* u kwindi ma hiex intitolata tħallas taħt il-polza inkwistjoni għax din ġiet annullata.

15. Mis-Sentenza u dokumenti oħra imsemmija, fosthom iċ-ċertifikat tal-mewt ta' Brian Farrugia (a' fol 17), jemerġu s-segwenti fatti. Fuq ammissjoni ta' Brian Farrugia stess jirrisulta li fix-xhur ta' qabel 2009 tassew kien adett għad-droga. Jirrisulta ukoll li *"il-fedina penali tiegħu li, għalkemm mhijjex waħda netta, lanqas hija allarmanti"* (kliem użati mill-Qorti fis-sentenza inkwistjoni (ara a' fol 21)). Dan qiegħed jingħad għaliex għall-mistoqsija 14 kien wieġeb li ma kellu ebda precedenti. Għalkemm jingħad li fil-21 ta' Ġunju 2013, (data tas-Sentenza inkwistjoni) l-imsemmi kien irrijabilta' ruħu, sfortunatament għalih, u dawk ta' madwaru, ffit anqas minn tlett snin minn dik is-Sentenza, instab mejjet f'garage fil-5 ta' Meju 2016 u li l-Kawża tad-deċess kienet *"Pulmonary Embolism, Heroin and Cocaine overdose."* Mis-Sentenza inkwistjoni ma jirrisultax b'mod ċar

meta kien li tressaq il-Qorti. L-unika indikazzjoni li hemm huwa n-numru tal-Att tal-Akkuza li jgib in-numru 475/2011. Dan ifisser li f'xi data fis-sena 2011 dawn il-proċeduri kienu diġa' pendenti.

16. Minn dan kollu din il-Qorti trid tara jekk mill-fatti kif jemerġu, l-imsemmi Brian Farrugia żammx lura li jagħti informazzjoni materjali fis-sens kif spjegat aktar 'l fuq u li kieku ingħata informazzjoni x'kien jagħmel assikuratur prudenti fiċ-ċirkostanzi. Dan qiegħed jingħad fid-dawl tat-tagħlim ermenewtiku ta' dawn il-Qrati fejn *'għie ribadit il-prinċipju li kull fatt materjali għandu jiġi ndikat, u fatt materjali għie deskritt bħala "fatt ta' xorta tali li jinfluwenza d-deċiżjoni ta' assiguratatur prudenti meta jiġi biex jara jekk għandux jieħu riskju.'*" (ara **Sentenza PA per Imħallef David Scicluna tas-26 ta' Ottubru 2001 fl-ismijiet Alfred u Vincenza konjugi Parnis -vs- Stephen Fava u Dorothy Simms bħala diretturi għan-nom u in rappreżentanza tas-soċjeta` Fogg Limited bhala aġenti tas-soċjeta` estera Avon Insurance**). Wiegħed irid ukoll li f'dan ir-rigward, kif diġa' aċċennat aktar 'l fuq, l-imsemmi Brian Farrugia apparti li għie speċifikament mistoqsi dwar ċertu fatti xorta kellux l-obbligi li jagħti kull informazzjoni li tista' tkun materjali anke kieku ma sarulux mistoqsijiet speċifiċi. Fis-**Sentenza fl-ismijiet Charles Degiorgio noe vs Austin Agius et, tal-25 ta' Ġunju 1962 per Onor. Mħallef Dr. Joseph H. Xuereb** għie ritenut illi:

“il-kuntratt ta’ assigurazzjoni huwa meqjus bħala wieħed ta’ l-aqwa bona fede u l-proponent għandu jagħti risposta ċara dwar dettalli illi jiġu mistoqsija lilu espressament fil-proposal forms; anzi huwa ġeneralment ritenut illi l-proponent huwa fid-dmir illi jsemmi kull fatt illi raġjonevolment għandu jhoss illi huwa relevanti għall-assiguratur illi jkun jaf, u dan anke jekk ma jkunx mistoqsi ”.

17. Mill-fatti fuq imsemmija jirrisulta ċar li meta Brian Farrugia wieġeb għal mistoqsija 11 din ma kellhiex mis-sewwa. Mis-Sentenza fuq imsemmija jirrisulta li kien hemm żmien meta kien jagħmel użu minn sustanzi tossiċi. Forsi wieħed jista' jargumenta li kien irrijabilta' ruħu, anke jekk tlett snin wara s-Sentenza inkwistjoni nstab mejjet għar-raġunijiet relatati ma' teħid ta' droga. B'dana kollu, dan ma jwarrabx il-fatt li għal dik it-twegiba tiegħu ma kelliex, is-sewwa. L-anqas ma jidher li wieġeb korrettament mistoqsija numru 14, għaliex kif spjegat aktar 'l fuq, il-proċeduri kienu diġa' inbdew fl-2011 meta l-applikazzjoni tal-polza saret fit-12 ta' Mejju 2012 u s-Sentenza in kwistjoni ingħatat fil-21 ta' Ġunju 2013.

18. Inkwantu jirrigwarda l-obbligu tan-"non disclosure" da parti tal-assikuratur, l-fatti materjali jistgħu ikunu tax-xorta morali. F'dan ir-rigward informazzjoni storika dwar episodji fil-ħajja tal-assikurat dak li kemm l-awturi fuq il-materja u anke s-Sentenzi jirreferu għalih bħala “the insurance history” fosthom dawk li jirreferu għall-kondotta kriminali tal-

assikurat, jakkwistaw importanza partikulari għall-assikuratur biex jitqiegħed fil-posizzjoni li jiddeċiedi prudentement dwar jekk għandux jidħol għall-assikurazzjoni ta' riskju partikolari (**ara Sentenza PA tal-24 ta' Marzu 2009, Per Imħallef Joseph R. Micallef fl-ismijiet Teg Industries Limited -vs- Gasan Insurance Agency Limited**).

19. Irid jiġi kkunsidrat ukoll jekk minkejja li Brian Farrugia ma weġibx sewwa l-mistoqsijiet inkwistjoni, dan jammontax fih innifsu u għall-fatt materjali ai fini tal-prinċipju tan-"non disclosure" li wara kollox huwa ukoll in-naħa l-oħra tal-munita tal-prinċipju tal-*ubirime fides*. Dwar dan l-aspett dawn il-Qrati għidu hekk:

*"Illi rigward dak li huwa materjali għall-finijiet tal-ħruġ tal-polza, apparti li din il-Qorti tħoss li ovvjament **l-informazzjoni rikjesta fil-proposal form għandha titqies li hija dejjem materjali**, stante l-importanza anke jekk soġġettiva li l-istess assigurator ikun qed jagħti lil tali dettal jew domanda, għaliex altrimenti kieku ma jkunx inkludiha fl-istess proposal form, pero' oggettivament ġie stabbilit li "a fact is material for the purposes of both non-disclosure and misrepresentation if it is one which would influence the judgment of a reasonable or prudent insurer in deciding whether or not to accept the risk or what premium to charge or possibly, whether to impose particular terms in the contracts such as exclusion or an excess" (Birds' Modern Insurance Law – pg. 100 – Law Commission Report No. 104 para.4.48). Ġie affermat ukoll il-prinċipju li l-kwistjoni dwar il-*

materjalita' hija kwistjoni ta' fatt (Glicksman vs Lancashire and General Assurance Co. Ltd. (1927 A.C. 139)." (emfazi fil-bran citat ta' din il-Qorti) (ara **Sentenza tal-PA tat-30 ta' April 2002 fl-ismijiet Marco Tanti -vs- O F. Gollcher and Sons nomine**).

20. Dawn huma prinċipji li ġew ribaditi konstantament u b'konsistenza mill-Qrati tagħna anke fuq skorta ta' tagħlim kemm ta' Deċizjonijiet u anke awturi ingliżi dwar il-materja, liema liġi anglosassona aħna nsegwu b'mod assidwu. Hekk, fil-kawża **Camilleri noe v. Bartolo, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-22 ta' Marzu, 1982**, polza ta' assigurazzjoni ġiet invalidata meta rriżulta li l-assigurat ma kienx informa lill-kumpanija assiguratrici li kien għamel claims oħra qabel ma avviċina l-assigurazzjoni. Ġie ribadit il-prinċipju, li kull fatt materjali għandu jiġi ndikat, u fatt materjali ġie deskritt, u dan kif ingħad aktar 'l fuq bħala "fatt ta' xorta tali li jinfluwenza d-deċiżjoni ta' assiguratur prudenti meta jiġi biex jara jekk għandux jieħu r-riskju." Fil-kawża **Degiorgio v. Agius, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-25 ta' Ġunju, 1962 (Vol XLVI.II.656)** intqal li "*il-kuntratt ta' assikurazzjoni hu meqjus bħala wieħed tal-aqwa bona fede, u l-proponent għandu jagħti risposta ċara dwar dettalji li jiġu mistoqsija lilu espressament fil-proposal forms; anzi hu ġeneralment ritenut li l-proponent hu fid-dmir li jsemmi kull fatt li raġjonevolment għandu jhoss li hu rilevanti għall-assikuratur li jkun jaf, u dan anke' jekk ma jkunx mistoqsi*". (ara wkoll Deċiżjoni tal-**Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-**

kawża Muscat v. Gasan Insurance Agency Limited deċiża fit-2 ta' Marzu, 1998).

21. Meta din il-Kawża kienet għas-sentenza, l-Attriċi ħasset li kellha fi kliemha “tesebixxi sentenza li jixtiequ li l-Qorti tagħmel referenza għaliha qabel ma tgħaddi in ġudikat” u dan b’referenza għas-**sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet Paul Grech et –vs- Middlesea Insurance Plc et tat-28 ta’ Lulju 2014.** Din il-Qorti konsapevoli ta’ dik is-Sentenza peress illi iltaqgħet magħha fir-riċerka tal-ermenewtika lokali fuq il-materja. Il-Qorti tara differenza kbira bejn il-fatti tal-każ f’dik is-Sentenza u l-każ li għandha quddiemha din il-Qorti. Dan jemerġi fost oħrajn, kemm mix-xorta ta’ mistoqsijiet li wieġeb għalihom Brian Farrugia u dan senjatament għal mistoqsija numru ħdax (11) u erbatax (14) sabiex ottjona l-assikurazzjoni (ara a’ fol 24) u kif ukoll miċ-ċirkostanzi materjali kollha tal-każ fih innifsu. Il-Qorti ma tarax li t-tagħlim tal-Qorti tal-Appell f’dik is-Sentenza huma applikabbli għall-każ odjern.

22. Ikkunsidrati l-fatti li jirrisultaw mill-kawża u tal-prinċipji legali involuti flimkien mat-tagħlim ta’ dawn il-Qrati, din il-Qorti tqis, li fid-dawl tat-tweġibiet li ta l-imsemmi Brian Farrugia fil-proposal form tat-12 ta’ Mejju 2012, partikularment għall-mistoqsija 11 iżda mhux biss, hu naqas milli jagħti informazzjoni li kienet materjali. Sa ftit aktar minn tlett snin qabel, kien għadu adett għat-teħid ta’ sustanzi tossiċi u wieġeb kif wieġeb għal dik il-mistoqsija. Fil-fehma ta’ din il-Qorti t-tweġiba waħedha għall-

mistoqsija 11, apparti fatti oħrajn kwantu jirrigwardaw mistoqsija 14, hija biżżejjed biex tkun meqjusa bħala fatt importanti ħafna, li seta' jinfluwixxi fuq id-deċiżjoni tas-Socjeta' Konvenuta dwar jekk għandhiex tassigura r-riskju mertu tal-polza. Dan ifisser, li Brian Farrugia għamel dan kollu bi ksur tal-obbligu li kellu li jiżvela dik l-informazzjoni materjali kollha, sabiex iqiegħed lis-Socjeta' Konvenuta f'posizzjoni tqis jekk kellhiex taċċetta li tassikura r-riskju.

Decide

Għaldaqstant din il-Qorti għar-raġunijiet fuq imsemmija qegħdha taqta' u tiddeċiedi l-Kawża bil-mod segwenti:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni tas-Socjeta' Konvenuta.

Tilqa' ir-raba' u ħames eċċezzjonijiet tas-Socjeta' Konvenuta.

Tiċhad għalhekk it-talbiet Attrici.

Spejjes tal-Kawża kwantu għal żewġ terzi a' karigu tal-Attrici. Kwantu għal terz a' karigu tas-Socjeta' Konvenuta.

Imħallef Toni Abela

Deputat Registratur